

Campus Obert

CUESTIONES DE
ACTUALIDAD
DESDE LA
ÓPTICA DE
EXPERTOS
UNIVERSITARIOS

COORDINACIÓN

Sebastià Serra i Busquets

Antoni Vives Reus

Rafel Puigserver Pou (CEDOC-UIB)

TEMA

Ingeni versus censura

Durant més de trenta anys, el codi Hays va suposar una dura regulació del contingut cinematogràfic, va suposar per als professionals del cinema haver de posar tot el seu ingeni per evitar que els seus films fossin objecte de la censura. Preminger fou un d'ells.

Otto Preminger, un transgressor al Hollywood més reaccionari

✦ Xavier Jiménez González *

ahir, 23 d'abril, va ser l'aniversari de la mort d'Otto Preminger (1905 - 1986), cineasta clau més per entendre una gran part de l'evolució de la indústria de Hollywood des dels anys 40 fins arribar pràcticament al 1980.

Preminger va ser director de tea-

tre i de cinema a Viena abans d'aterrar als EUA; allà també va desenvolupar aquesta doble faceta: primer a Broadway -Nova York- i després ja a Los Angeles, una vegada firmat un contracte amb la 20th Century-Fox, productora de recent creació que cercava talents europeus per poder lluitar amb la Paramount, Warner, etc., pel lideratge dins l'emergent mercat cinematogràfic.

Una vegada instal·lat a Hollywood Preminger va desenvolupar

par una camaleònica i extensa carrera on va alternar gèneres tan dispars com la comèdia, el cinema negre, el musical i especialment el melodrama. El seu primer gran títol americà va ser *Laura* (1944) emmarcada en la gloriosa etapa del *film noir* a mitjans dels anys 40 i al que varen seguir tota una sèrie de films que varen gaudir d'un ampli ressò internacional com per exemple *L'home del braç d'or*

(1955), *Anatomia d'un assassinat* (1959), *Tempestat sobre Washington* (1962) o *El cardenal* (1963), pel·lícules que mostraven obertament temes considerats com a tabús pel codi Hays com eren la drogoaddicció, la violació, l'homosexualitat o la crítica a la religió, evidenciant el seu interès en reflectir qüestions d'actualitat que habitualment eren mostrades d'una manera més secundària i en projectes de menys envergadura.

La carrera de Preminger sempre va estar envoltada d'una atmosfera complexa i de projectes incòmodes, que el varen convertir amb el pas del temps en un *outsider* dins la maquinària de Hollywood. Un dels seus encerts més celebrats va ser la col·laboració que va mantenir amb el dissenyador gràfic Saul Bass, formant parella professional durant 25 anys.

* Documentalista i professor associat a la UIB.

TEMA

Els mitjans públics i la ciutadania crítica

Els ciutadans tenim el dret i la possibilitat de mostrar-nos crítics i demanar responsabilitats als mitjans de comunicació públics. A RTVE es poden expressar les queixes i suggeriments a través de l'Oficina del defensor de l'espectador i cada mes ofereix el programa *RTVE responde a La 2*.

Les carències en el sistema de participació a RTVE

✦ Neus Fernández Quetglas *

L'Observatori Europeu de l'Audiovisual en el seu informe de 2017 recorda com els mitjans públics han de tenir com a missió millorar la democràcia participativa. Per això, ressalta la importància d'adaptar-se a una societat en xarxa. Una societat ben informada discuteix assumptes públics i

participa de manera rutinària la deliberació i la decisió dels assumptes d'interès general i repercuteix de manera positiva en la democràcia.

El servei públic de comunicació a Espanya és complex. Tenim RTVE, dotze operadors autonòmics i molts d'altres de locals. RTVE està regulada per tres lleis i els mitjans autonòmics per lleis pròpies que s'assemblen molt als principis dels mitjans pioners de RTVE. En les tres lleis estatals es defensa el dret d'accés, el consell assessor i l'om-

la figura independent defensora de l'espectador, oient o usuari té una tasca d'eficàcia limitada, ja que rau en el concepte tradicional paternalista-protector que actua bàsicament davant una queixa.

Potser dels conceptes amplis i abstractes reco-

budsperson. Tres fórmules amb un funcionament obsolet, que veritablement no es tradueix ni en participació ni en interactivitat.

Pel que fa al dret d'accés, es pot exercir emplenant un formulari de sol·licitud que s'ha d'enviar a una adreça específica, després se'n fa un seguiment de la participació i les reclamacions. El sistema no és gaire conegut i té poca repercussió. Tampoc és gaire significativa la tasca dels consells assessors, rèplica de la representació política i social existent. Finalment, l'*ombudsperson* -

lits en la legislació de RTVE cal passar a marcar objectius més específics, tot creant nous processos de presa de decisions, de gestió, supervisió i creació de continguts. Segurament, amb un sistema més sofisticat de participació és possible desenvolupar la funció de ciutadania activa. D'aquesta manera la legitimitat de RTVE es veuria reforçada i es tractaria realment d'un servei públic multiplataforma.

* Periodista per la UAB i Doctora per la UIB

TEMA

Les històries dels museus

Bona part dels museus són fruit de les donacions altruistes de diferents estudiosos que han llegat col·leccions privades per a què tothom les pogués veure, gaudir i estudiar, i als quals els haurem d'estar agraïts per la seva contribució a fomentar el coneixement científic en la societat.

Museu Bíblic i de Ciències Naturals

✦ Francesc Ramis Darder *

Amb els alumnes de l'assignatura d'Antic Orient, realitzem les classes pràctiques al Museu Bíblic; un museu desconegut per molts, però força interessant. Quin és el seu origen? Les darreres dècades del segle XIX contemplaren esdeveniments espectaculars dins el camp de les ciències naturals. Els estudis de

Lyell desencadenaren la revolució pel que fa a la geologia, mentre la teoria de Darwin establí l'evolució de les espècies a partir de la selecció natural. Ni la Terra ni els éssers vius constituïen entitats estàtiques, sinó en evolució. Sorgí, llavors, una qüestió: com calia encaixar l'aspecte evolutiu amb les dates de la Bíblia que, segons la interpretació del moment, entenia que l'univers i l'home havien sorgit durant els sis dies de la creació?

L'interès per entaular el diàleg

entre les Ciències Naturals i la Bíblia portà la iniciativa del bisbe Campins a bastir dos museus, situats un vora l'altre, a les sales del Seminari de Mallorca. El Museu de Ciències Naturals brostà de l'ànima de mn. Emili Sagristà, professor de ciències al Seminari; també de l'esforç del eminent naturalista, mn. Fernando Moragues, que llegà valuoses col·leccions d'entomologia i histologia; i, sens dubte, de l'enginy de mn. Miquel Maura, que obtingué la donació de col·leccions de

mineralogia i nombrosos aparells científics.

El Museu Bíblic nasqué de l'empenta de mn. Bartomeu Pacual, insigne bibliista, i de les peregrinacions a Terra Santa, tant destacades a començament de segle XX, a les que participaran Maria Antonia Salvà o mn. Miquel Costa i Llobera, entre

altres estudiosos. Com és obvi, la disposició del Museu de Ciències i el Museu Bíblic fomentaren el diàleg entre la perspectiva científica i l'horitzó bíblic. Com sabem, el diàleg és la clau per l'enteniment entre les persones i les societats; tal volta sigui el diàleg una de les notes que més cal conrear dins la nostra societat i dins el cor de cada persona.

* Professor d'Història de l'Antic Orient